

تأثیر دمای پخت بر خواص ساختاری، مغناطیسی و اپتیکی نانوساختار

هگزافریت $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$

نازنین علیرضایی ورنوسفادرانی، سید ابراهیم موسوی قهفرخی* و مرتضی زرگر شوشتاری
گروه فیزیک، دانشکده علوم، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز

(دریافت مقاله: ۱۳۹۷/۵/۶ - دریافت نسخه نهایی: ۱۳۹۸/۵/۱۹)

چکیده- در این پژوهش، نانوساختارهای هگزافریت نوع W با فرمول $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ به روش سل-ژل خود احتراقی تهیه شدند. تأثیر دمای پخت بر خواص ساختاری، مغناطیسی و اپتیکی این نانوساختارها، بررسی شد. ریخت‌شناصی و ساختار بلوری نمونه‌ها با استفاده از میکروسکوپ الکترونی روبشی گسیل میدانی و پراش پرتوی ایکس مشخصه یابی شد. براساس نتایج حاصل از الگوهای پراش پرتو ایکس، مشاهده شد که در دمای پخت ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد بیشترین میزان فاز اصلی تشکیل شده است. بررسی تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی نشان داد که ریخت‌شناصی نمونه‌های ساخته شده، صفحه‌ای است. برای تأیید تشکیل فاز اصلی از آزمون قرمز تبدیل فوریه استفاده شد. نتایج آنالیز مادون قرمز تبدیل فوریه تشکیل جایگاه‌های چهاروجبه و هشت‌وجبه به عنوان ویژگی مهم هگزافریت‌ها را تأیید کرد. خواص مغناطیسی نمونه‌ها توسط مغناطیس‌سنج نمونه ارتعاشی اندازه‌گیری شد و نشان داد که با افزایش دما، مغناطیس اشباع (M_s) افزایش می‌یابد. همچنین خواص اپتیکی نمونه‌ها توسط آزمایش طیف‌سنجی جذب مرئی-فرابنفش و طیف‌سنجی فوتولومینسانس مورد بررسی قرار گرفتند. طبق نتایج حاصل از هر دو طیف، اندازه شکاف انرژی تقریباً یکسان بوده و با افزایش دما تقریباً ثابت است.

واژه‌های کلیدی: هگزافریت نوع W، سل-ژل خود احتراقی، دمای پخت، خواص ساختاری، خواص مغناطیسی، خواص اپتیکی.

Effect of Annealing Temperature on the Structural, Magnetic and Optical Properties of $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ Hexaferrite Nanostructure

N. Alirezaei Varnosfaderani, S. E. Mousavi Ghahfarokhi* and M. Zargar Shoushtari

Department of Physics, Faculty of Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran.

Abstract: In this paper, W-type $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ hexaferrite nanostructures were synthesized by sol-gel auto-combustion method. Effect of annealing temperature on the structural, magnetic and optical properties of these $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ nanostructures was investigated. In order to determine the annealing temperature of samples, the prepared gel was examined by thermo-gravimetric and differential-thermal analyses. Morphology and crystal structure of the prepared samples were characterized by field emission scanning electron microscopy and X-ray diffraction pattern. Based on X-ray diffraction results, at annealing temperature of 1000 °C, the maximum amount of main phase formed. A planar morphology was spectroscopy for the synthesized samples through scanning electron microscope images. Fourier transform infrared analysis was used to confirm the synthesis of the main

*: مسئول مکاتبات، پست الکترونیکی: musavi_ebrahim@yahoo.co.uk

phase. Results confirmed the formation of tetrahedral and octahedral sites as the important characteristic of hexaferrites. Magnetic properties obtained of samples were measured by the vibrating sample magnetometer and the results showed that by increasing temperature, magnetic saturation increases. Moreover, optical properties of samples were investigated by ultraviolet-visible absorption and photoluminescence spectroscopies. The result of measurements of the energy gap approximately is same in the ultraviolet-visible and photoluminescence spectrometers and also the energy gap is constant with increasing temperature.

Keywords: W-type Hexaferrite, Sol-gel Auto-combustion, Annealing Temperature, Structural Properties, Magnetic Properties, Optical Properties.

فهرست علائم

مغناطش اشباع	M_s	جذب لایه	A
عدد آووگادرو	N_A	اندازه نانوبالورک	D
حجم سلول واحد	V_{cell}	شکاف انرژی	E_g
عدد اتمی	Z	ناهمسانگردی بلوری	H_a
ضخامت لایه	z	وادراندگی مغناطیسی	H_c
ضریب جذب	$\alpha(\lambda)$	میدان مغناطیسی زدا	H_d
زاویه برآگ	θ	ثابت ناهمسانگردی	K
طول موج پرتو ایکس	λ	جرم ملکولی	M
طول موج شکاف انرژی	λg	مغناطش پسماند	M_r

و Me یک یون دو ظرفیتی از قبیل Co, Fe, Mn و Ni است). در میان انواع مختلف هگزافریت‌ها، هگزافریت نوع W با کاتیون Co به دلیل ناهمسانگردی مغناطیسی بالا از نفوذپذیری مغناطیسی به نسبت بالایی برخوردار است [۵]. سنگ معدن مگتوپلیمیت برای اولین بار در سال ۱۹۲۵ استخراج شد [۱]. سپس ساختار بلوری $PbFe_{7.5}Mn_{3.5}Ti_{0.5}O_{19}$ میلادی کشف شد [۱]. پس از آن ساختار $PbFe_{12}O_{19}$ و تعدادی از بلورهای هم‌شکل مانند $BaFe_{12}O_{19}$ کشف شدند و ساختار شش وجهی آن توسط ونت و همکاران گزارش شد [۶]. ترکیبات پیشتری توسط جانکر، ویجن و براون به دست آمد [۷]. اولین گزارش ساخت هگزافریت نوع W به صورت $BaFe_2Fe_{16}O_{27}$ بوده است [۶]. در سال ۱۹۸۰ میلادی لوتجرینگ و همکاران به ساخت و اندازه‌گیری گشتاور اشباع فرومغناطیس و ثابت ناهمسانگردی برای $BaFe_2-W$ و $SrFe_2-W$ پرداختند [۸]. پس از آن در سال ۱۹۸۷ کلومب و میگنات $BaMn_2-W$ و $SrMn_2-W$ را ساختند و به بررسی دمای کوری و دمای کلسینه پرداختند [۹]. در ۱۹۸۹

۱- مقدمه

به کلیه مواد مغناطیسی که اکسید آهن به عنوان اصلی‌ترین عضو ساختار بلوری آنها است، فریت گفته می‌شود و دارای خاصیت فری‌مغناطیسی هستند [۱]. فریت‌ها از مهم‌ترین مواد مغناطیسی به شمار می‌روند و به دلیل داشتن ویژگی‌های منحصر به‌فرد، نظریه ضریب نفوذپذیری مغناطیسی، القای مغناطیسی، مغناطش اشباع و مقاومت ویژه الکتریکی بالا، همواره مورد توجه پژوهشگران هستند [۲]. فریت‌ها کاربردهای بسیار وسیعی را از قبیل صنایع برق، الکترونیک، مخابرات و رایانه به خود اختصاص داده‌اند [۳]. فریت‌های مغناطیسی به سه دسته با تقارن بلوری متفاوت تقسیم می‌شوند: ۱) فریت‌های مکعبی ۲) گارنت‌ها و ۳) فریت‌های هگزاگونال [۴]. فریت‌های هگزاگونال دارای ساختار بلوری شش وجهی هستند این فریت‌ها به هگزافریت‌های نوع M, X, Y, W, U و Z تقسیم می‌شوند (که از نظر فرمول شیمیایی و ساختاری با هم متفاوت هستند). فرمول عمومی هگزافریت‌های نوع W به صورت $AMe_2Fe_{16}O_{27}$ است (که در آن A عناصر Sr, Pb, Ba یا است

به نسبت پایین روش مناسب‌تری است. در این مقاله به ساخت نانو ساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ از روش سل-ژل خود احتراقی پرداخته شده است و تأثیر دمای پخت بر خواص ساختاری، مغناطیسی و اپتیکی این هگزافریت مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- مواد و روش تحقیق

برای تهیه نانو ساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ به روش سل-ژل خود احتراقی از نیترات آهن نه آبه، نیترات کبالت شش آبه، نیترات استرانسیم، اسید سیتریک و آمونیاک با خلوص درصد از شرکت مرک آلمان استفاده شده است. در این روش از اسید سیتریک به عنوان عامل احتراق، آمونیاک برای تنظیم pH و از آب یون‌زدایی شده به عنوان حلال استفاده شده است.

۲-۱- ستز نانو ساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$

برای تهیه نانو ساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ نیترات‌های آهن، استرانسیوم و کبالت بر اساس مقادیر استوکیومتری محاسبه و در ۱۲۰ میلی‌لیتر آب یون‌زدایی شده با همزن مغناطیسی حل شدند. بعد از ۱۵ دقیقه اسید سیتریک با نسبت مولی دو به یک در برابر نیترات‌های اولیه به محلول اضافه شد. محلول حاصل توسط یک همزن مغناطیسی به مدت نیم ساعت در دمای اتاق به خوبی هم‌زده شد. با اضافه کردن تدریجی آمونیاک pH محلول به عدد سه رسانیده شد و برای انجام واکنش مورد نظر، دما در ۱۰۰ درجه سانتی‌گراد تنظیم شد. برای خشک کردن ژل تهیه شده از یک آون الکتریکی با دمای ۱۲۰ درجه سانتی‌گراد به مدت ۲۴ ساعت استفاده شد. سپس ژل خشک را آسیا کرده و پودر تهیه شده در دهه‌های مختلف به مدت چهار ساعت پخت شد [۱۹].

۲-۲- دستگاه‌های اندازه‌گیری

از ترازوی دیجیتالی مدل pw124 با دقت ۰/۰۰۰۱ گرم به منظور وزن کردن مواد، دستگاه pH متر مدل AZ86p3 برای تنظیم pH، کوره مافل ساخت شرکت آذر کوره مدل PX-9 به منظور حرارت دادن نمونه‌ها و از دستگاه پراش پرتو ایکس^۱ (XRD)

میلادی کلومب و همکاران به مطالعه پراش نوترونی ساختار بلوری و ساختار مغناطیسی $\text{SrZn}_{23}\text{Mn}_{43}\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ پرداختند [۱۰]. در سال ۱۹۸۹ میلادی لیتسارداکیس و همکاران ساخت و بررسی خواص مغناطیسی $\text{W}-\text{Sr}(\text{Ba})\text{Zn}_x\text{Mn}_{2-x}$ را انجام دادند [۱۱]. در سال ۱۹۹۵ سورینگ و همکاران به ساخت $\text{BaZn}_{2-x}\text{Co}_x-\text{W}$ پرداخته و آزمایش رزونانس مغناطیسی را در دماهای مختلف انجام دادند [۱۲]. پس از آن احمد و همکاران به ساخت $\text{Ba}_{1-y}\text{La}_y\text{Zn}_{0.5}\text{Mg}_{0.5}\text{Co}-\text{W}$ خواص مغناطیسی و دی‌الکتریکی را مورد بررسی قرار دادند [۱۳]. فایزا و همکاران به اثر جانشینی Ho^{+3} به جای Fe^{+3} روی خواص مغناطیسی و دی‌الکتریکی هگزافریت‌های باریم نوع W پرداختند [۱۴]. در سال ۲۰۱۱ میلادی خان و همکاران به نقش جانشینی Ce-Mn روی خواص ساختاری، مغناطیسی و دی‌الکتریکی $\text{Ce}-\text{Mn}$ پرداختند [۱۵]. در سال ۲۰۱۱ محمدجواد اقبالو همکاران ساخت هگزافریت با ترکیب $\text{BaCoZnFe}_{16-2y}\text{Al}_y\text{Ce}_y\text{O}_{27}$ به روش هم‌رسوی شیمیایی پرداختند و فرکانس‌های میکروموج را مورد بررسی قرار دادند [۱۶]. در سال ۲۰۱۶ قاسمی به ساخت $\text{W}-\text{SrCo}_{2-x}\text{Mn}_x$ به روش هم‌رسوی شیمیایی پرداخت و نقش جانشینی Mn روی دما، ساختار و خواص مغناطیسی را بررسی کرد [۱۷]. از خصوصیات منحصر به فرد فریت‌های هگزاگونال، داشتن مقاومت ویژه بالای آنها است و به همین دلیل، فریت‌های هگزاگونال در معرض جریان‌های گردابی قرار ندارند و می‌توان از آنها در فرکانس‌های بالا استفاده کرد. کاربرد فریت‌های هگزاگونال در محیط‌های ذخیره‌سازی مغناطیسی با حجم بالا، وسایل ارتباطی ماهواره‌ای، مایکروویو و جذب عناصر سنگین است [۱ و ۱۸]. روش‌های تولید در تهیه نانو ساختارها نقش بسزایی در تعیین اندازه، پایداری و ریخت‌شناسی مواد تولید شده دارند و باعث ایجاد خواص متفاوتی در آنها می‌شوند. روش‌های مختلفی برای ساخت هگزافریت‌ها از قبیل سل-ژل خود احتراقی، آبی حرارتی، هم‌رسوی و روش میکرو امولوسیون وجود دارد. در بین این روش‌ها، روش سل-ژل خود احتراقی، به دلیل تولید محصولی همگن با درجه خلوص بالا، دما و زمان پخت

است که این کاهش وزنی به دلیل تبخیر آب و نیترات‌های باقی مانده در ژل است. دومین کاهش وزن از دمای ۱۶۰ درجه سانتی‌گراد تا حدود ۴۰۰ درجه سانتی‌گراد می‌تواند به دلیل سوختن اسیدسیتریک و تبخیر مواد آلی به صورت گازهای مونواکسیدکربن و دی‌اسیدکربن باشد. سومین کاهش وزن در بازه دمایی ۴۰۰ تا ۶۸۰ درجه سانتی‌گراد مربوط به تبخیر کامل مواد آلی است [۵]. چهارمین مرحله در بازه دمایی ۶۸۰ تا ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد است که وزن نمونه تقریباً ثابت باقی مانده است و کاهش وزن قابل ملاحظه‌ای وجود ندارد پس در این مرحله، احتمال تشکیل فاز هگزاافریت $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ وجود دارد [۵] و [۲۱].

در شکل (۱-ب) منحنی DTA ژل خشک با $\text{pH} = ۳$ رسم شده است. بر اساس این نمودار قله‌های گرماده و دره‌های گرم‌آگیر قابل مشاهده است؛ به طوری که قله‌های گرماده در دماهای ۱۶۰، ۲۰۰، ۲۴۰ و ۳۸۰ و درجه سانتی‌گراد و دره‌های گرم‌آگیر در دماهای ۱۹۰، ۳۰۰، ۵۴۰ درجه سانتی‌گراد هستند. قله گرماده در دمای ۱۶۰ درجه سانتی‌گراد بیانگر تبخیر نیترات‌ها است. همچنین قله‌های گرماده در دماهای ۲۰۰ و ۲۴۰ درجه سانتی‌گراد به دلیل خروج گازهای مونواکسید کربن و دی‌اسید کربن ناشی از تجزیه مواد آلی هستند. قله گرماده در ۳۸۰ درجه سانتی‌گراد ناشی از شکل‌گیری فاز ناخالصی است که احتمال می‌رود که این فاز، در دمای ۵۴۰ درجه سانتی‌گراد از بین رفته و یک دره گرم‌آگیر را ایجاد کرده باشد. در دمای ۷۸۰ درجه سانتی‌گراد نیز با احتمال تشکیل فاز اصلی قله دیگری را مشاهده می‌کنیم. دره‌های گرم‌آگیر در دمای ۱۹۰ و ۳۰۰ درجه سانتی‌گراد بیانگر تبخیر آب باقی مانده در ژل هستند [۵] و [۲۱].

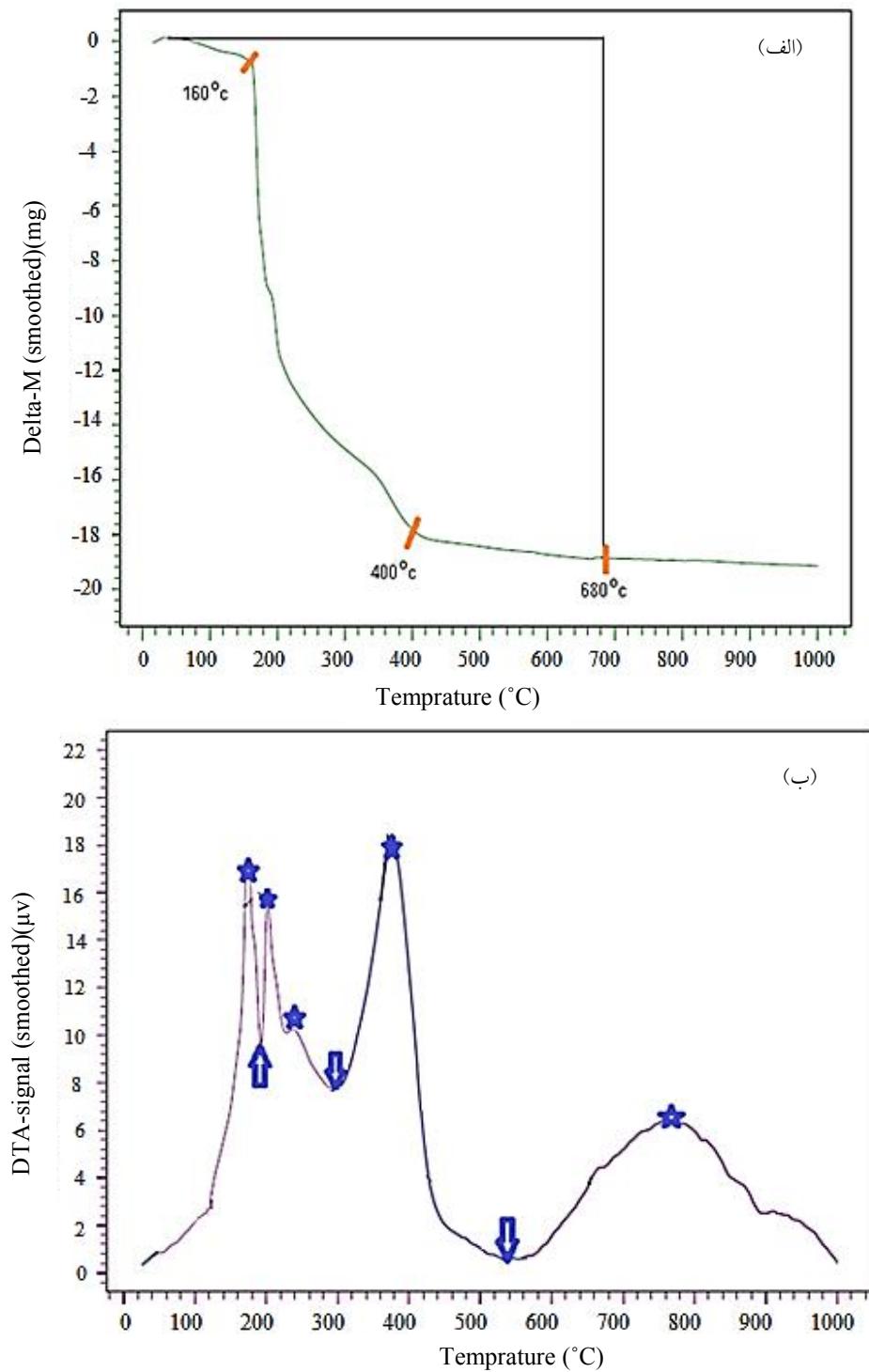
۱-۳- آنالیز پراش پرتو ایکس

شکل (۲-الف) و (۲-ب) الگوهای پراش پرتوی ایکس (XRD) نمونه‌های تهیه شده با $\text{pH} = ۳$ در دماهای مختلف را

مدل PW-1840 ساخت شرکت فیلیپس با آند مسی و طول موج ($\lambda = ۰.۰۴۶۵ \text{ \AA}$) به منظور شناسایی فاز نمونه‌ها استفاده شده است. از میکروسکوپ الکترونی رویشی گسیل میدانی^۲ (FESEM) ساخت شرکت TESCAN کشورچک به منظور بررسی ریزساختار، ریخت‌شناسی و اندازه نانوذرات و از دستگاه مغناطیس سنج نمونه ارتعاشی^۳ (VSM) به منظور بررسی خواص مغناطیسی نمونه‌ها و از دستگاه تبدیل فوریه مادون BOMEN/MB10 (FT-IR) ساخت شرکت ABB مدل ۱۰ استفاده شد. طیف جذبی با استفاده از دستگاه اسپکتروفوتومتر Photonix Ar 2015 (UV-visible)، مدل Teifsanje P.P. Co. Ltd و طیف فوتولومینسانس با استفاده از دستگاه (PL)، مدل Thermo اندازه‌گیری شدند.

۳- نتایج و بحث

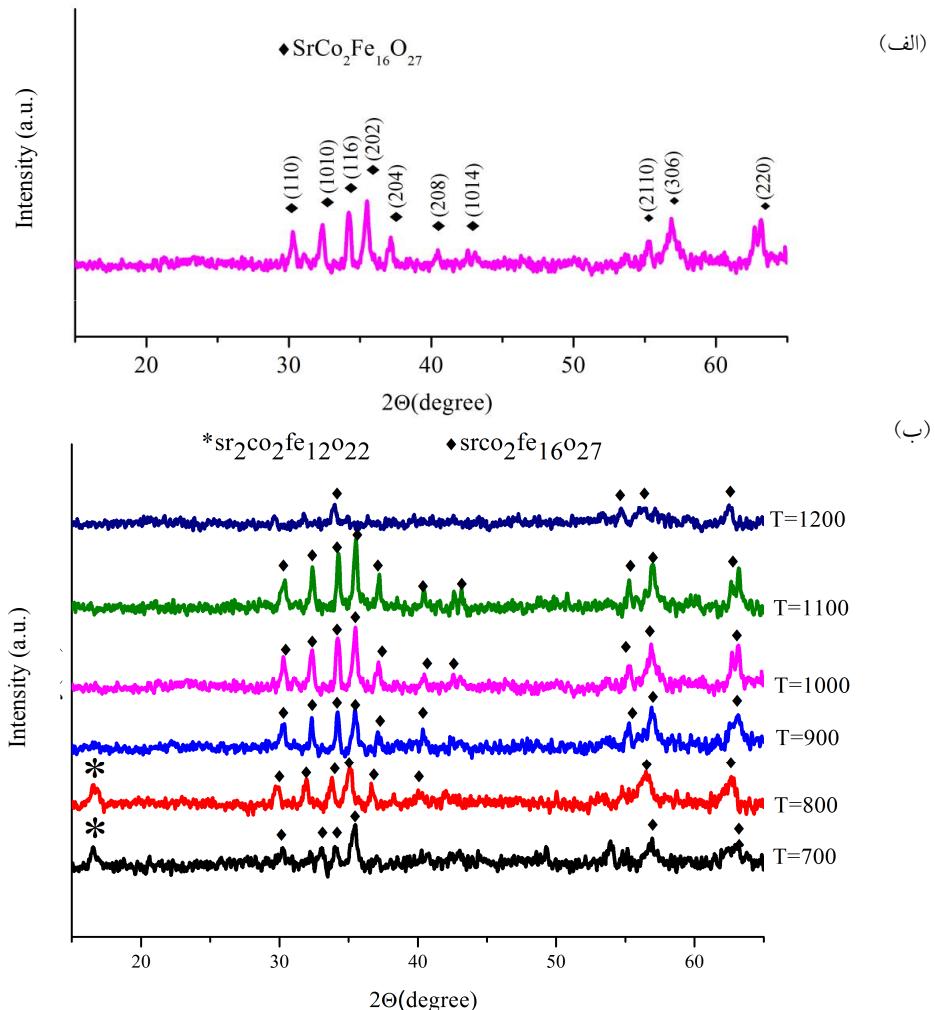
آزمایش‌های آنالیز حرارتی وزن‌سنجی و آنالیز حرارتی تفاضلی آنالیز حرارتی وزن‌سنجی^۵ (TGA) برای اندازه‌گیری جرم نمونه به عنوان تابعی از دما به کار می‌رود. اندازه‌گیری پیوسته افت وزنی در اثر تجزیه یا از دست دادن آب و افزایش وزن به دلیل جذب اکسیژن یا اسید شدن با استفاده از این روش انجام می‌شود. همچنین در روش آنالیز حرارتی تفاضلی^۶ (DTA) وقتی نمونه‌ای با سرعت ثابت گرم می‌شود، سرعت افزایش دمای نمونه، با تغییر حرارتی به وجود آمده در نمونه، تغییر می‌کند. اگر یک ماده بی‌اثر (ممولاً آلومینیوم نوع α) به عنوان مرجع به کار برده شود، بین این دو، اختلاف دما به وجود می‌آید. این اختلاف دما به شکل قله گرم‌آگیر، گرم‌آگیر، گرم‌آگیر یا جابه‌جاوی خط پایه معادل و با مقدار تغییر گرم‌آگیر نمونه ظاهر می‌شود. در طول رفتار حرارتی مواد، چندین فرایند مانند تبخیر آب، تجزیه، خروج گازها، شکل‌گیری فازهای اصلی و ناخالصی مؤثر هستند. همان‌طور که در شکل (۱-الف) مشاهده می‌شود، منحنی TGA برای ژل خشک با $\text{pH} = ۳$ دارای ۴ مرحله مجزا برای کاهش وزن است. در اولین مرحله، تغییرات دمایی از ۳۰ درجه سانتی‌گراد تا حدود ۱۶۰ درجه سانتی‌گراد

شکل ۱- منحنی های: (الف) آنالیز حرارتی وزن سنجی و ب) آنالیز حرارتی تفاضلی ژل خشک نانو ساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ با $\text{pH} = 3$

$\text{Sr}_2\text{Co}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ (◆) و $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{22}$ (◆) ناخالصی $(0.054-0.056)$ ٪ هستند؛ مورد آنالیز قرار گرفتند. نتایج به دست آمده از پراش پرتوی ایکس

نشان می دهد. برای شناسایی فاز نمونه ها از پراش پرتوی ایکس و نرم افزار x^{pert} high score استفاده شد. همه نمونه ها با کارت های ⁷JCPDS به شماره $(0.054-0.056)$ ٪ که مربوط به

شکل ۲- (الف) الگوی پرتو ایکس نانو ساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد و (ب) الگوی پرتو ایکس نانوساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای مختلف

جدول ۱- درصد فاز و خواص ساختاری نانوساختاری $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای مختلف

$d_x (\text{g.cm}^{-3})$	D (nm)	V_{cell}	c (Å)	a (Å)	درصد تشکیل فاز اصلی	دما (سانتی گراد)
5,22	۳۴	۹۷۳,۹۳	۳۲,۳۶	۵,۸۹	۷۲	۷۰۰
5,17	۱۹	۹۸۱,۸۰	۳۲,۷۱	۵,۸۸	۷۰	۸۰۰
5,18	۳۲	۹۸۰,۸۴	۳۲,۷۳	۵,۸۸	۹۰	۹۰۰
5,16	۲۹	۹۸۵,۵۶	۳۲,۹۷	۵,۸۷	۹۹	۱۰۰۰
5,17	۳۷	۹۸۲,۰۶	۳۲,۷۲	۵,۸۸	۸۲	۱۱۰۰
5,15	۲۴	۹۸۶,۱۵	۳۲,۵۹	۵,۹۱	۷۰	۱۲۰۰

می توان نتیجه گرفت که در دمای پخت ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد بیشترین درصد فاز اصلی تشکیل شده است. دمای پخت بهینه در

همچنین مقادیر ثابت شبکه، حجم سلول، اندازه نانوبلورکها و چگالی پرتوی ایکس در این جدول آورده شده است. از جدول (۱)

محو شدن هستند. دلیل کاهش شدت قله‌ها می‌تواند مربوط به بالا رفتن دما و درنتیجه خروج استرانسیم موجود در نمونه باشد.

نتایج موجود در جدول (۱)، نشان می‌دهند که با افزایش دما، ثابت‌های شبکه a و c تغییر چندانی ندارند. حجم سلول واحد با افزایش دما، با وجود نوسانات زیاد به طور کلی افزایش یافته است که علت افزایش حجم سلول واحد به کاهش تهی-جهای اکسیژن در ساختار هگزاگونال مربوط است [۲۳]. اندازه نانوبلورک‌ها، با افزایش دما، کاهش می‌یابد چرا که با افزایش دما به دلیل پدیده ذوب شدگی، لایه‌ها در هم فرو رفت‌تر شده‌اند و فضاهای خالی مابین ذرات کمتر شده است. مقادیر چگالی بر مبنای پرتو ایکس نمونه‌ها، با افزایش دما، به طور کلی کاهش یافته است زیرا با افزایش دما، حجم سلول واحد بزرگ‌تر شده و در نتیجه با توجه به رابطه (۴) چگالی نمونه‌ها کاهش می‌یابد.

۲-۳- آنالیز بیناب‌سنجدی مادون قرمز تبدیل فوریه

آنالیز بیناب‌سنجدی مادون قرمز تبدیل فوریه (FT-IR) روشی بسیار سودمند برای شناسایی، بررسی کیفی و تعیین مقادیر اجزای تشکیل دهنده یک ماده، بر اساس اندازه‌گیری فرکانس ارتعاشی باندهای شیمیایی بین اتم‌ها است. این آنالیز برای تأیید تشکیل ساختار در نمونه‌های فریتی کمک بسزایی می‌کند. در شکل (۳)، طیف به دست آمده در دستگاه طیف‌سنجدی مادون قرمز تبدیل فوریه نشان داده شده است. شکل‌های (۳-الف) و (۳-ب) به ترتیب طیف‌های عبور و جذب هگزاگرفیت $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ را نشان می‌دهند. در فاصله عدد موجی ۴۰۰ - ۶۰۰ بر سانتی‌متر دو قله پهن اصلی، پیوند اکسیژن - فلز در نمونه‌های تهیه شده دیده می‌شود [۵]. قله بزرگ‌تر مربوط به ارتعاشات کششی چهاروجهی پیوند اکسیژن - فلز و قله کوچک‌تر مربوط به ارتعاشات در جایگاه‌های هشت‌وجهی اکسیژن - فلز است [۲۴]. همان‌گونه که در شکل (۳) مشخص است در نمونه قبل از پخت (ژل احترافی)، پیوند جذبی در ۴۲۰ بر سانتی‌متر بیانگر تشکیل جایگاه‌های هشت‌وجهی و پیوند

این تحقیق برای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ (۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد) است که نسبت به روش‌های دیگر از جمله روش همرسوی شیمیایی (۱۱۰۰ درجه سانتی‌گراد) و روش حالت جامدی (۱۳۰۰-۱۲۰۰ درجه سانتی‌گراد) کاهش یافته است [۱۷ و ۲۲]. به کمک رابطه:

$$(1) \quad \frac{1}{d_{hkl}^2} = \frac{4 \sin^2 \theta}{\lambda^2} = \frac{4}{3} \left(\frac{h^2 + k^2 + l^2}{a^2} \right) + \frac{l^2}{c^2}$$

پارامترهای شبکه هگزاگونال (a, c) را می‌توان تعیین کرد. که در آن (k و l) اندیس‌های میلر و d_{hkl} فاصله صفحات مربوط به آنها است. حجم سلول (V_{cell}) در ساختار هگزاگونال از رابطه:

$$(2) \quad V_{cell} = a^2 c \sin 120^\circ = 0 / 86 a^2 c$$

به دست می‌آید. همچنین میانگین اندازه نانوبلورک‌ها با استفاده از رابطه شر:

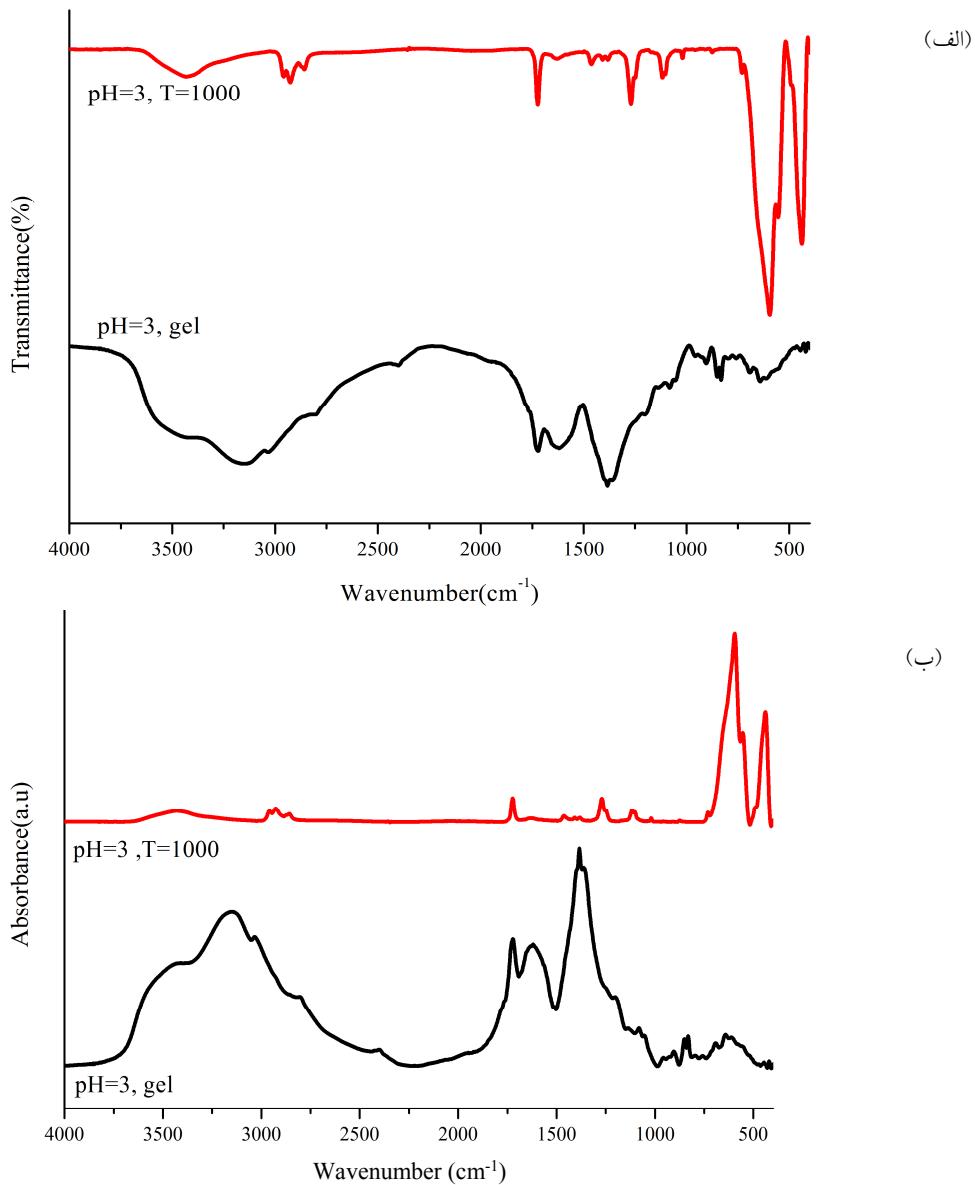
$$(3) \quad D = \frac{k\lambda}{\beta \cos \theta}$$

محاسبه شد. در رابطه (۳)، D اندازه نانو بلورک‌ها، β پهنه‌ای قله در نصف پیشینه ارتفاع بر حسب رادیان، λ طول موج پرتو ایکس، θ زاویه برآگ و K عدد ثابت ($0/89$) است. چگالی نمونه با استفاده از داده‌های پرتوی ایکس (d_{x-ray}) از رابطه:

$$(4) \quad d_{x-ray} = \frac{ZM}{N_A V}$$

به دست می‌آید. در رابطه (۴)، M وزن مولکولی ترکیب، N_A عدد آوگادرو، Z تعداد واحدهای فرمولی در سلول واحد و V حجم سلول واحد است [۱۵ و ۲۲].

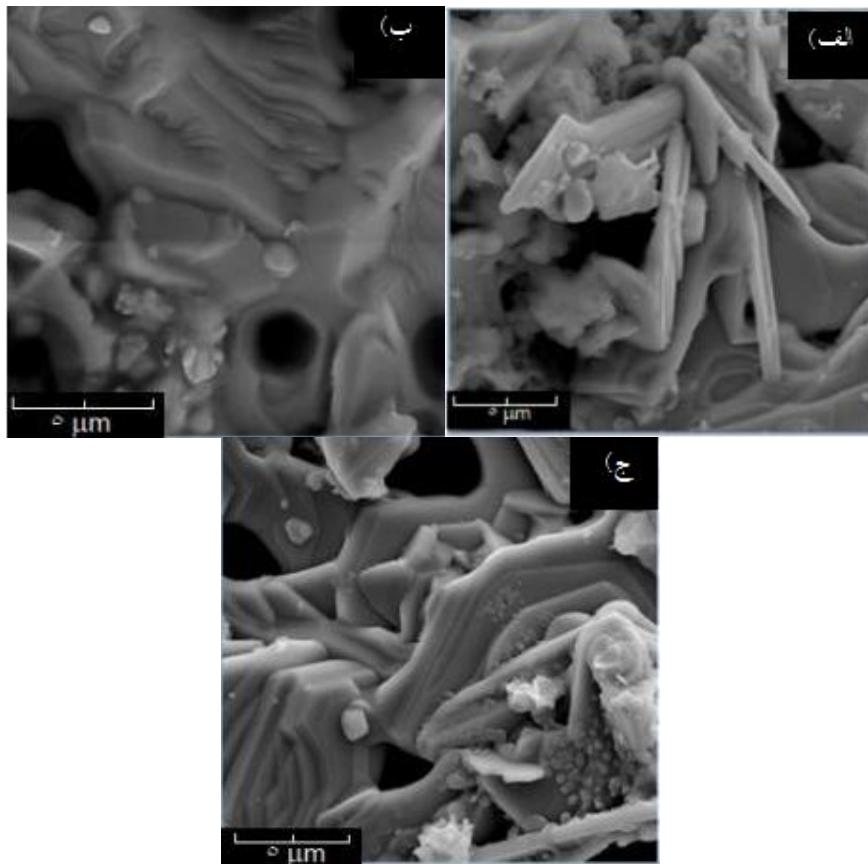
همان‌طور که از شکل (۲-ب) مشاهده می‌شود، نمونه تهیه شده در دماهای ۷۰۰ و ۸۰۰ درجه سانتی‌گراد علاوه بر فاز (♦) دارای فاز $\text{Sr}_2\text{Co}_2\text{Fe}_{12}\text{O}_{22}$ (※) است که این به دلیل کافی نبودن دمای پخت است؛ زیرا فاز هگزاگونال نوع W معمولاً در دمای بالا تشکیل می‌شود. وقتی دمای پخت به ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد افزایش داده می‌شود، فاز ناخالصی ناپدید شده و شدت قله‌ها و درنتیجه میزان بلورینگی در ساختار هگزاگونال بیشتر می‌شود. هنگامی که دما به بیش از ۱۰۰۰ درجه سانتی‌گراد افزایش داده می‌شود، قله‌های فاز $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ کوتاه‌تر می‌شوند و بعضی از قله‌ها در حال

شکل ۳- پیوندهای مادون قرمز با تبدیل فوریه: (الف) طیف جذبی ژل خشک و نانوساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ تهیه شده در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد

توان به مولکول‌های آب جذب شده و ارتعاشات کششی $\text{O}-\text{H}$ (آب) نسبت داد [۱۹]. با توجه به نمونه‌های بازپخت شده می‌توان دریافت که پیوندهای مربوط به ارتعاشات کششی NO_3^- تجزیه شده و همچنین قلهای بزرگ مربوط به آب در نمونه‌های بازپخت شده بسیار ناچیز شده‌اند. در نمونه‌های پخت شده، قله ظاهر شده در ۱۷۲۲ بر سانتی‌متر مربوط به گروه‌های کربوکسیل است. همچنین قله ظاهر شده در ۲۹۲۶

در ۶۴۱ بر سانتی‌متر متناظر با جایگاه‌های چهاروجبه‌ی است که این قله‌ها در نمونه‌های پخت شده دارای ارتفاع بیشتری هستند که بیانگر تأثیر پخت، در کوتاه‌تر و مستحکم‌تر شدن این پیوندها است. همچنین پیوند جذبی در حوالی ۸۵۰، ۱۰۶۱ و ۱۳۸۴ بر سانتی‌متر مربوط به پیوند ارتعاشات کششی NO_3^- مبنی بر حضور نیтрат‌ها قبل از پخت است. پیوندهای جذبی در نواحی ۳۰۳۴ و ۳۱۴۹ بر سانتی‌متر را می-

شکل ۴- تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی گسیل میدانی نانوساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای: (الف) ۷۰۰، (ب) ۱۰۰۰ و (ج) ۱۲۰۰ درجه سانتی گراد

خوداحتراقی به دلیل نرخ واکنش و دمای به نسبت بالا، یک فرایند غیرتعادلی برای تولید ذرات سرامیکی است. بنابراین ریختهای مختلفی از ذرات تولیدی در این روش قابل مشاهده است. شکل های (۴-الف) تا (۴-ج) تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی گسیل میدانی (FESEM) نانوساختار $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای مختلف را نشان می دهد. ریخت نمونه ها تقریباً صفحه ای است ولی از آنجایی که نمونه ها دارای خاصیت مغناطیسی هستند، باعث کلوخه ای شدن آنها شده است. با افزایش دما به دلیل پدیده ذوب شدگی، لایه ها در هم فرو رفته تر شده اند و فضاهای صحیح بین صفحات کمتر شده است.

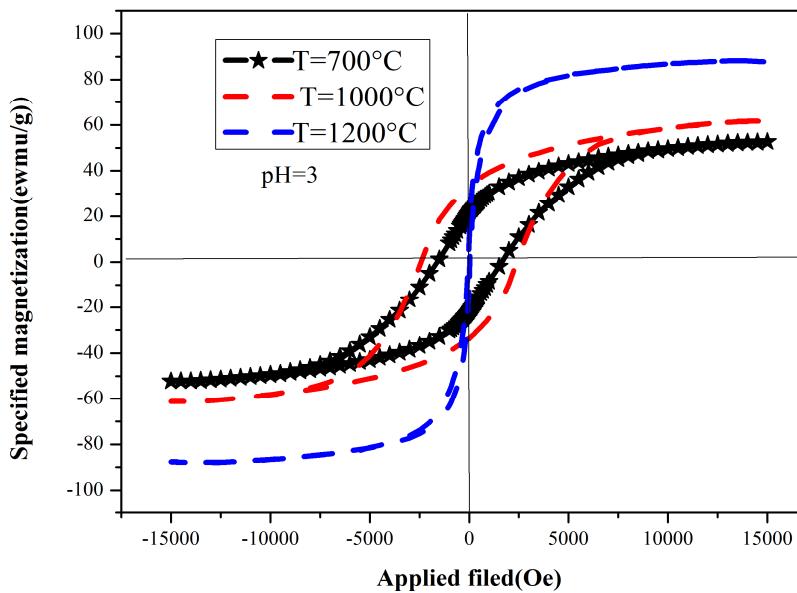
۳-۴- بررسی خواص مغناطیسی نمونه ها

شکل (۵) منحنی پسماند مربوط به نانوساختارهای

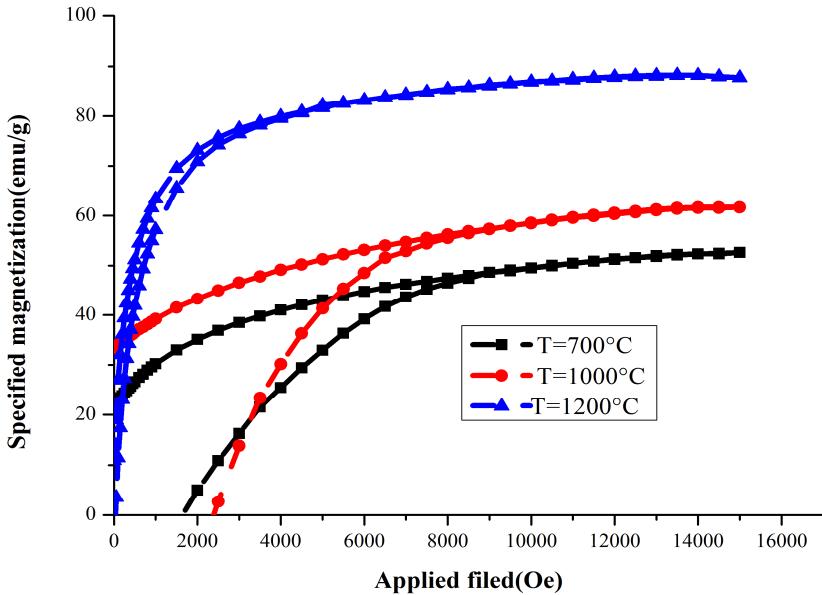
بر سانتی متر مربوط به ارتعاشات پیوند C-H است. در این شکل ارتعاشات کششی مربوط به O-H در عدد موجی ۳۴۳۱ بر سانتی متر قابل ملاحظه است. همان طور که از نمودارها مشاهده می شود مدهای ارتعاشی جایگاه های چهار و جهی در مقایسه با جایگاه های هشت و جهی بزرگ تر هستند که این ناشی از طول پیوند کوتاه تر جایگاه های چهار و جهی است.

۳-۵- تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی گسیل میدانی ریخت شناسی یک بلور به وسیله فاکتورهای ساختاری ذاتی و بیرونی تعیین می شود. در شرایط تعادلی فاکتورهای ذاتی منجر به تشکیل بلوری با کمترین انرژی سطح می شود. شرایط بیرونی طی فرایندهای مختلف تولید باعث می شود که شکل بلوری از حالت تعادلی دور شده و ریخت متفاوتی به دست آید. سنتز

(الف)

(ب)

شکل ۵- (الف) حلقه‌های پسماند مغناطیسی و (ب) منحنی‌های مغناطش نانو ساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای مختلف

مغناطیس زدا است که توسط رابطه‌های:

$$H_a = \sqrt{15} H_c \quad (6)$$

$$H_d = H_a - \frac{H_c}{0/48} \quad (7)$$

محاسبه می‌شوند.

نتایج حاصل در جدول (۲) آورده شده است [۱۷]. شکل و پهنهای حلقة پسماند مغناطیسی به عواملی چون ترکیب شیمیایی، شرایط ساخت، تخلخل و اندازه ذرات وابسته است [۲۵]. از جدول (۲) می‌توان دریافت که با افزایش دما، M_s افزایش

SrCo₂Fe₁₆O₂₇ ساخته شده در دماهای مختلف را نشان می‌دهد.

خواص مغناطیسی نمونه‌ها با استفاده از حلقه‌های پسماند مغناطیس (VSM) محاسبه شد. مغناطش اشباع (M_s)، مغناطش پسماند (M_r) و وادارندگی مغناطیسی (H_c) از حلقه‌های پسماند به دست آمده و با استفاده از رابطه:

$$k = \frac{\sqrt{15}}{2} H_c M_s \quad (5)$$

ثابت نامسانگردی مغناطوبولورین (K) محاسبه شد. همچنین H_a بیانگر نامسانگردی بلوری و H_d میدان

جدول ۲- خواص مغناطیسی نانوساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ با دماهای مختلف

دما (سانتی گراد)	۱۲۰۰	۱۰۰۰	۷۰۰
$M_s(\text{emu/g})$	۸۸	۶۲	۵۲
$M_r(\text{emu/g})$	۶	۳۳	۲۱
$H_c(\text{Oe})$	۵۸	۲۵۸۰	۱۹۴۰
$K(\text{emu/g})\text{Oe}$	۹۸۵۶	۳۰۹۵۰۴	۱۹۵۱۸۲
M_r/M_s	۰/۰۶	۰/۵۳	۰/۴۰
$H_a(\text{Oe})$	۲۲۴	۹۹۸۴	۷۵۰۷
$H_d(\text{Oe})$	۱۰۳	۴۶۰۹	۳۴۶۵

۳-۵- بررسی خواص اپتیکین

الف) طیف سنجی جذب مرئی - فرابنفش^۸

طیف سنجی جذب مرئی - فرابنفش (UV/visible)، جذب امواج الکترومغناطیسی توسط ماده، در ناحیه مرئی - فرابنفش است. شکل (۶-الف) منحنی های جذب مرئی - فرابنفش بر حسب طول موج، برای دماهای مختلف را نشان می دهد. در شکل (۶-ب) نمودار $(d/\lambda)^{-1} d\ln(A\lambda^{-1})$ بر حسب λ^{-1} برای دماهای مختلف به روش DASF رسم شده است که در آن A بیانگر جذب لایه است و توسط رابطه:

$$\alpha(\lambda) = \left(\frac{2/303}{z} \right) A \quad (8)$$

تعريف می شود، که در آن z ضخامت لایه و α ضریب جذب است. با استفاده از $\lambda_g = 1/\alpha$ و رابطه:

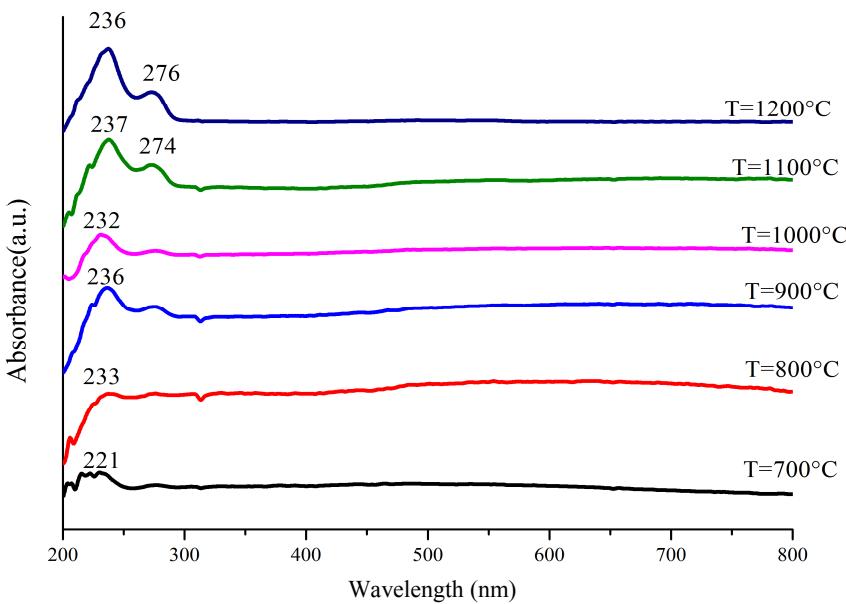
$$E_g = \frac{1239/83}{\lambda_g} \quad (9)$$

می توان شکاف انرژی را محاسبه کرد [۲۸]. با توجه به نمودارهای (۶-الف) و (۶-ب) می توان نتیجه گرفت که تمام قله های جذبی در ناحیه فرابنفش است و جذب ثابت در ناحیه مرئی رخ داده است. اندازه شکاف اپتیکی انرژی با افزایش دما تقریباً ثابت است؛ یعنی می توان نتیجه گرفت که در دماهای پایین، وجود فاز ناچیز ناخالصی و در دماهای بالا، شروع به تبیخیر شدن استرانسیم، تأثیر چندانی بر فاصله بین نوار رسانش و ظرفیت نداشته اند و ساختار اصلی همچنان پا بر جا است که به دلیل استحکام ساختار نوری نمونه در برابر تغییر دما است.

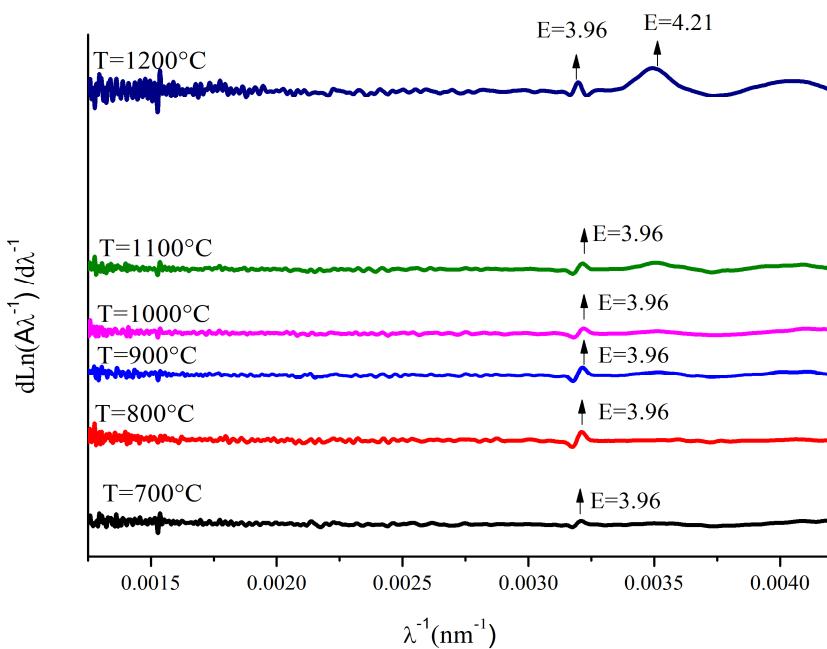
می یابد. افزایش M_s با افزایش دما تا ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد به سبب تکامل فاز $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ و حذف فاز ناخالصی است. از دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد به بالا با شروع تبیخیر استرانسیم و خارج شدن جایگاه آن توسط Co یا اشغال می شود که هر دو دارای خاصیت مغناطیسی بالایی هستند؛ درنتیجه M_s افزایش یافته است. نسبت چهارچهار منحنی پسمند (M_r/M_s) برای مقادیر بزرگتر از ۰/۵ نشان دهنده آن است که نانوساختار تک حوزه مغناطیسی است و با توجه به نتایج جدول (۲) می توان نتیجه گرفت که نمونه ساخته شده در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد دارای نانوساختار تک حوزه مغناطیسی است در حالی که نمونه های ساخته شده در دمای بالاتر و پایین تر تک حوزه مغناطیسی نیستند و این به دلیل بالاتر بودن درصد تشکیل فاز اصلی در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد نسبت به دماهای دیگر است. اما پارامتر های M_r , H_c , K , H_a و H_d در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد (دمای بهینه ساخت) بیشترین مقدار خود را دارند که به دلیل تک حوزه بودن ذرات در این دما است [۱۷ و ۲۶].

نمونه با دمای بهینه (۱۰۰۰ درجه سانتی گراد) در این تحقیق در مقایسه با روش های ساخت دیگر با افزایش H_a و H_d همراه بوده است به طوری که $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ ساخته شده به طوری دارای $H_a = ۲۸۰۰$ (Oe) و $H_d = ۱۳۶۰$ (Oe) است [۱۷، ۲۲ و ۲۷].

(الف)

(الف)

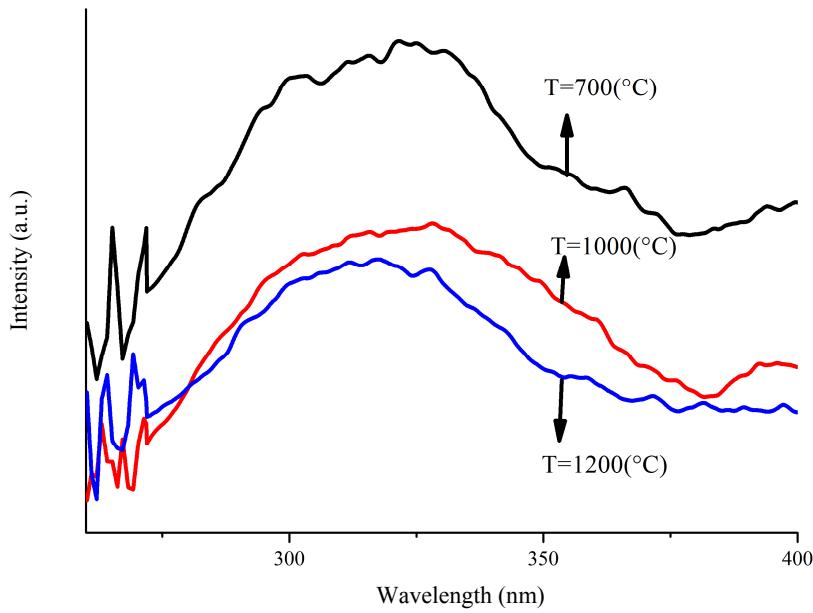

شکل ۶- الف) منحنی های جذب بر حسب طول موج و ب) نمودار $d\ln(A\lambda^{-1})/d\lambda^{-1}$ بر حسب λ^{-1} (nm $^{-1}$) برای نانوساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ با دماهای مختلف

فوتولومینسانس اطلاعاتی مانند شکاف انرژی، حضور ناخالصی ها و کیفیت نوری ماده را در اختیار می گذارد. طیف فوتولومینسانس با استفاده از یک لامپ زنون به عنوان منبع تحریک با طول موج ۲۴۵ نانومتر حاصل شد. به طور کلی یک قله مهم در طیف فوتولومینسانس نانوساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ با دماهای مختلف ظاهر شده، که این قله در ناحیه فرابینفس است. دلیل نشر در ناحیه فرابینفس، ناشی از بازترکیب اکسایتون های آزاد است که از یک

فوتولومینسانس (PL)، یک روش بسیار مفید برای بررسی شکاف انرژی نیمرسانها است. یک ویژگی فیزیکی اساسی طیف فوتولومینسانس، گسلی همزمان فوتون از یک ماده تحت برانگیختگی نوری است. طیف سنجی فوتولومینسانس یک روش غیرمخرب و ابزاری فوق العاده حساس برای مطالعه و بررسی انتقالات الکترونی در نیمرسانها است. اندازه گیری های

ب) طیف سنجی فوتولومینسانس

شکل ۷- منحنی های فوتولومینسانس برای نانو ساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ با دماهای مختلف

جدول ۳- طول موج قله و شکاف انرژی مربوط به نانو ساختارهای $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ در دماهای مختلف

E_g (eV)	$\lambda_{g(nm)}$	دما (سانتی گراد)
۳,۸۵	۲۲۱,۶	۷۰۰
۳,۷۷	۲۲۸,۲	۱۰۰۰
۳,۹۰	۳۱۷,۵	۱۲۰۰

فوتولومینسانس مواد، به توزیع و شکل ذرات وابسته است. به طور کلی، مشخصه لومینسانس برای ذرات یکسان به دلیل وجود ناخالصی های کمتر یا لایه های مرده کمتر در سطح مواد، مناسب تر است. همان طور که ملاحظه می شود، نتایج حاصل از طیف نگاری های جذب مرئی - فرابنفش و فوتولومینسانس اندازه شکاف انرژی را تقریباً یکسان به دست می دهند و نتایج حاصل از آنها در توافق با یکدیگر است (جدول ۳).

۴- نتیجه گیری

در این مقاله، هگزافریت $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ به روش سل - ژل خود احتراقی ساخته و اثر دما روی خواص ساختاری، مغناطیسی و اپتیکی آن مورد بررسی قرار گرفت. نتایج حاصل از آزمایش پراش پرتو ایکس نمونه ها نشان می دهد که در دمای

فرایند برخورد یا کسایتون-اکسایتون ظاهر می شوند و به عنوان نشر، نشر لبه نوار نزدیک (NBE) شناخته شده هستند [۲۹]. قله نشر فرابنفش در طیف فوتولومینسانس به کیفیت ساختارهای رشد داده شده بستگی دارد. به طوری که اگر کیفیت بلوری نانو ساختارهای رشد داده شده بهبود یابد، شدت قله فرابنفش نیز افزایش می یابد [۳۰]. با توجه به شکل (۷)، می توان دریافت که شدت قله ها با افزایش دما کاهش یافته است. بالا بودن قله فوتولومینسانس در دمای ۷۰۰ درجه سانتی گراد می تواند ناشی از فاز ناخالصی تشکیل شده در این دما باشد اما با مقایسه قله فوتولومینسانس در دماهای ۱۰۰۰ و ۱۲۰۰ درجه سانتی گراد، می توان دریافت که در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد شدت قله گسیل فوتولومینسانس به دلیل بلوری شدن ذرات، قوی تر شده است که با نتایج حاصل از الگوی پراش پرتوی ایکس نیز مطابقت دارد. همچنین شدت

بیشترین مقدار خود را دارند و همچنین نمونه ساخته شده در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد تک حوزه مغناطیسی است. با بررسی طیف‌سنجی جذب مرئی- فرابنفش نتیجه گرفته شد که تمام قله‌های جذبی در ناحیه فرابنفش است و اندازه شکاف اپتیکی با افزایش دما تقریباً ثابت است، این نتایج توسط طیف‌سنجی فوتولومینسانس نیز مورد تأیید قرار گرفت. با مقایسه قله PL در دماهای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد و ۱۲۰۰ درجه سانتی گراد می‌توان دریافت که در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد شدت قله گسیل فوتولومینسانس به دلیل بلوری شدن ذرات، قوی‌تر شده است که با نتایج حاصل از الگوی پراش پرتو ایکس نیز مطابقت دارد. هگرافریت $\text{SrCo}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ ساخته شده بهروش سل- ژل احترافی در این تحقیق، نسبت به روش‌های ساخت دیگر از دمای بهینه پایین‌تر و خواص مغناطیسی بالاتری برخوردار است.

پخت ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد بیشترین درصد تشکیل فاز اصلی تشکیل شده است. چگالی بر حسب پرتو ایکس نمونه‌ها و همچنین اندازه نانوبلورک‌ها، با افزایش دما، کاهش یافته‌اند. نتایج آزمایش مادون قرمز تبدیل فوریه تشکیل ساختار هگرافریت مورد نظر در نمونه‌ها را مورد تأیید قرار داد. با استفاده از تصاویر میکروسکوپی الکترونی روبشی گسیل میدانی مشخص شد که ریخت نمونه‌ها تقریباً صفحه‌ای است ولی از آنجایی که نمونه‌ها دارای خاصیت مغناطیسی هستند، باعث کلوخه‌ای شدن آنها شده است. با افزایش دما به دلیل پدیده ذوب‌شدگی، لایه‌ها در هم فرو رفت‌تر شده‌اند و فضاهای خالی بین صفحات کمتر شده است. با استفاده از دستگاه مغناطیس‌سنج نمونه ارتعاشی خواص مغناطیسی نمونه‌ها مورد بررسی قرار گرفت و مشخص شد کلیه پارامترهای K , H_c , M_r , H_a و H_d در دمای ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد (دمای بهینه ساخت) (نمایه ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد) (نمایه ۱۰۰۰ درجه سانتی گراد)

واژه‌نامه

1. X-ray Diffraction
2. field emission scanning electron microscopy
3. vibrating sample magnetometer
4. fourier-transform infrared spectroscopy
5. thermogravimetry analysis

6. differential thermal analysis
7. Joint committee on powder diffraction standards
8. Ultraviolet- visible spectroscopy
9. photoluminescence spectroscopy
10. near bond edge

مراجع

1. Pullar, R. C., "Hexagonal Ferrites: A Review of the Synthesis, Properties and Application of Hexaferrite Ceramics", *Progress in Material Science*, Vol. 57, pp. 1191-1334, 2012.
2. Nakamura, T., "Complex Permeability of Polycrystalline Hexagonal Ferrites", *IEEE Transactions on Magnetics*, Vol. 36, pp. 3415-3417, 2000.
3. Anis-ur-Rehman, M. S., and Asghar, G., "Variation in Structural and Dielectric Properties of Co-precipitated Nanoparticles Strontium Ferrites Due to Value of pH", *Journal of Alloys and Compounds*, Vol. 509, pp. 435-439, 2011.
4. Kianvash, A., and Seyed Ebrahimi, A., "Optimization of MT Type Ferrite Strontium Ceramic Magnets Production Process for High Magnetic Properties", *2nd Iranian Ceramic Congress*, 1995.
5. Silva, J., Brito, W., and Mohallem, N., "Influence of Heat Treatment on Cobalt Ferrite Ceramic Powders", *Materials Science and Engineering*, Vol. 112, pp. 182-184, 2004.
6. Went, J. J., Rathenau, G. W., Gorter, E. W., and Van Oosterhout, G. W., "Hexagonal Iron-oxide Compounds as Permanent-Magnet Materials", *Physical Review*, Vol. 13, p. 194, 1952.
7. Jonker, G., Wijn, H., and Braun, P. B., "A New Class of Oxidic Ferromagnetic Materials with Hexagonal Crystal Structures", *Proceedings of the IEE-Part B: Radio and Electronic Engineering*, Vol. 18, p. 145, 1956.
8. Lotgering, F. K., Locher, P. R., and Vanstapele, R. P., "Anisotropy of Hexagonal Ferrites with M, W and Y Structures Containing Fe^{3+} and Fe^{2+} as Magnetic Ions", *Journal of Physics and Chemistry of Solids*, Vol. 41, pp. 481-487, 1980.
9. Collomb, A., and Mignot, J. P., " $\text{Ba}(\text{Sr})\text{Mn}_2\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ -W-type Hexagonal Ferrites as Permanent Magnets", *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 69, pp. 330-336, 1987.
10. Collomb, A., Litsardakis, G., Samaras, D., and Pannetier, J., "Neutron Diffraction Studies of the Cristalographic and Magnetic Structures of $\text{SrZn}_{23}\text{Mn}_{43}\text{Fe}_{16}\text{O}_{27}$ ", *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 78, pp. 219-225, 1989.
11. Litsardakis, G., Samaras, D., and Collomb, A., "Magnetic Properties of the $\text{Sr}(\text{Ba})\text{Zn}_x\text{Mn}_{2-x}\text{W}$ Hexagonal Ferrites", *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 81, pp. 184-188, 1989.
12. Suring, C., Hempel, K. A., Muller, R., and Gornert, P.,

- "Investigations on $Zn_{2-x}Co_xW$ -typehexaferrites Powder at Low Temperatures by Ferromagnetic Resonance", *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 150, pp. 270-276, 1995.
13. Ahmed, M. A., Okasha, N., and Kershi, R. M., "Dramatic Effect of Rare Earth Ion on the Electrical and Magnetic Properties of W-type Barium Hexaferrites", *Physica B: Condensed Matter*, Vol. 405, pp. 3223-3233, 2010.
  14. Faiza, A., "Effect of Holmium on the Magnetic and Electrical Properties of Barium Based W-type Hexagonal Ferrites", *Ceramics International*, Vol. 37, pp. 1725-1729, 2011.
  15. Khan, I., Sadiq, I., Ashiq, M. N., and Rana, M., "Role of Ce-Mn Substitution on Structural, Electrical and Magnetic Properties of W Type Strontium Hexaferrites", *Journal of Alloys and Compounds*, Vol. 509, pp. 8043-8046, 2011.
  16. Iqbal, M. J., "W-Type Hexaferritenanoparticles:A Consideration for Microwave Attenuation at Wide Frequency Band of 0.5-10 GHz", *Journal of Alloys and Compounds*, Vol. 509, pp. 7618-7624, 2008.
  17. Ghasemi, A., "Stoner-Wohlfarth Rotation or Domain Wall Motion Mechanism in W-type Magnetic Hexaferrite Nanoparticles", *Ceramics International*, Vol. 42, pp. 4143-4149, 2016.
  18. Patel, H. A., Byun, J., and Yavuz. C. T., "Arsenic Removal by Magnetic Nanocrystalline Barium Hexaferrite", *Journal of Nanoparticle Research*, Vol. 14, pp 163-169, 2012.
  19. Trif, L., Tolnai, G., Sajo, I., and Kalman, E., "Preparation and Characterization of Hexagonal W-Type Barium Ferrite Nanoparticles", *Progress in Colloid & Polymer Science*, Vol. 135, pp. 38-43, 2008.
  20. Mousavi Ghahfarokhi, S. E., Rostami, Z. A., and Kazeminezhad, I., "Fabrication of $PbFe_{12}O_{19}$ Nanoparticles and Study of Their Structural, Magnetic and Dielectric Properties", *Journal of Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 399, pp. 130-142, 2016.
  21. Mali, A., and Ataei, A., "Mechanism of the Formation of Nano-Crystalline Barium Hexaferrite in the Sol-Gel Combustion Method", *International Journal of Engineering Science*, Vol. 16, pp. 111-116, 2005.
  22. Leccabue, F., Panizzieri, R., Albanese, G., Leo, G., and Almodovar, N. S., "Magnetic and Mössbauer Study of Coprecipitated $SrNi_2Fe_{16}O_{27}$ ($SrNi_2-$ W) and $SrCo_2Fe_{16}O_{27}$ ($SrCo_2-$ W) Hexagonal Ferrites", *Materials Research Bulletin*, Vol. 23, pp. 263-275, 1988.
  23. Mousavi Ghahfarokhi, S. A., Heidari, N., Zargar and Shoushtari, M ., "An Investigation of Molar ratio Acid Citric on the Structure, Magnetic and Dielectric Properties $SrNi_2Fe_{16}O_{27}$ Nanostructure", *Journal of Research on Many-body Systems*, Vol. 6, pp. 35-48, 2016.
  24. Ketov, S. V., Yagodkin, Y. D., Lebed, A. L., Chernopyatova, Y. V., and Khlopkov, K., "Structure and Magnetic Properties of Nanocrystalline $SrFe_{12}O_{19}$ Alloy Produced by High-energy Ball Milling and Annealing", *Magnetism and Magnetic Materials*, Vol. 300, pp. 479-481, 2006.
  25. Mousavi Ghahfarokhi, S. A., Bazdar, F., and Kazeminezhad, I., "The Effect of Annealing Temperature on the Structural, Magnetic and Dielectric Properties of $PbFe_{11.8}Ni_{0.2}O_{19}$ Nanoparticles", *Journal of Advanced Materials in Engineering*, Vol. 36, pp. 67-81, 2017.
  26. Ahmad, M., Ali, I., Aen, F., Islam, M., and Ashiq, M. N., "Effect of Sintering Temperature on Magnetic and Electrical Properties of Nanosized Co_2 W Hexaferrites", *Ceramics International*, Vol. 38, pp. 1267-1273, 2012.
  27. Salehzade, M., Ghasemi, A., and Gardani, Gh., "Fabrication of Strontium W-Type Hexaferrite Nanoparticles by Cohesive Method and the Influence of Temperature on Its Structural and Magnetic Properties", *The Second International and the Seventh Joint Conference of Iranian Metallurgical Engineering and Iranian Foundryman Scientific Societies*, 2013.
  28. Souris, D., and EsmaeilinTahan, Z., "A New Method for the Determination of Optical Band Gap and the Nature of Optical Transitions in Semiconductors", *Applied Physics B*, Vol. 119, pp. 273-279, 2015.
  29. Umar, A., Suh, E. K., and Hahn, Y. B., "Non-Catalytic Growth of High Aspect-Ratio ZnO Nanowires by Thermal Evaporation", *Solid State Communications*, Vol. 139, pp. 447-451, 2006.
  30. Wang, Y., Tao, J., Zhu, J., Zhou, X., Zhao, J., Xie, Z., Tian, H., "Morphology- Controlled Synthesis of $CdWO_4$ Nanorods and Nanoparticles via a Molten Salt Method", *Materials Science and Engineering B*, Vol. 136, pp. 277-281, 2006.